

Významná hydrobioložka Prof. RNDr. Alena Sládečková, CSc.

Jubilantka se narodila jako Alena Vinniková 20. 4. 1933 v Praze. Její otec byl stavební inženýr – vodohospodář, matka učitelka. V letech 1939 až 1945 navštěvovala základní školu v Praze, odkud přestoupila na Státní anglické reálné gymnázium (1945 až 1951) a v roce 1951 zde maturovala s vyznamenáním. V letech 1951 až 1956 studovala biologii a chemii na přírodovědecké fakultě Karlovy univerzity v Praze, kde pod vedením Prof. RNDr. Bohuslava Fotta, DrSc. vypracovala diplomovou práci, zaměřenou tematicky na studium fytoplanktonu dvou severočeských rybníků, Máchova jezera a Břežňského rybníka u Doks. Od roku 1955 pracovala jako asistentka na poloviční úvazek na Ústavu technologie vody a prostředí VŠCHT v Praze a současně studovala na Univerzitě, kde v roce 1956 ukončila studia jako promováný biolog. Od roku 1956 pak pracovala na plný úvazek jako asistent na Ústavu technologie vody a prostředí VŠCHT Praha pod vedením Prof. Ing. Dr. Vladimíra Maděry, DrSc. Kromě pedagogických aktivit na VŠCHT se rovněž podílela na výchově studentů fakulty inženýrského stavitelství a technologie vody

VŠCHT. V roce 1962 pak působila jako odborný asistent a zapojovala se významně do vědy i výzkumu. Jejím hlavním zaměřením bylo sledování nárostů v čistých a znečištěných vodách, zejména v údolních nádržích, např. Slapy, Sedlice, Klíčava, Fláje a orientačně i Hamry a Vír. Všimla si jejich významu při bioindikaci stavu vod a podmínek prostředí a tuto problematiku plně rozvinula a převedla do hydrobiologické a později i vodárenské praxe. O nárostech jako indikátorech jakosti vody vypracovala kandidátskou disertační práci s názvem „Určování jakosti vody podle nárostů“, kterou v roce 1962 obhájila na VŠCHT Fakultě technologie paliv a vody VŠCHT. V roce 1992 byla na Masarykově univerzitě v Brně v oboru hydrobiologie jmenována docentkou, obhájila zde práci s názvem „Význam nárostů v technické hydrobiologii“. O tři roky později, v roce 1998, byla na téže univerzitě jmenována profesorkou v oboru hydrobiologie.

Výsledky svých prací publikovala soustavně doma i v zahraničí. Známou po celém světě ji učinil referát „Limnological investigation methods for the periphyton (Aufwuchs) community“ (Botanical Review 1962). Spolu s Prof. Dr. R.G. Wetzelem napsala kapitolu „Periphyton“ do amerických standardních metod rozboru vody a stala se jejich spolu-vydavatelkou (1992). Byla jednou z hlavních přednášejících na mezinárodním biologickém kurzu TECHWARE EU v Janově (1997), jehož materiály vyšly knižně ve Velké Británii v r. 2002. S originálními příspěvky vystoupila také na vodárenských kongresech IWSA v Budapešti (1993), Durbanu (1995) a v Madridu (1997). Ve výzkumné práci se zabývala vodními organismy jako indikátory jakosti vody, hydrobiologickou problematikou vodárenské úpravy. V České republice připravila spolu se svým manželem Prof. RNDr. Vladimírem Sládečkem, DrSc. Atlas vodních organismů se zřetelem na vodárenství, povrchové vody a čistírny odpadních vod (1996, 1997). Spolu s ním, J. Ambrožovou a V. Kočím sepsala technické doporučení Biologická kontrola čistíren odpadních vod a jejich vliv na vodní recipienty, vydané Hydroprojektem CZ a.s.

Společně se svým manželem a pod záštitou Ing. Josefa Šťastného, CSc. uspořádala několik běhů hydrobiologických kurzů pro pracovníky vodárenských a čistírenských laboratoří. V roce 1985 spolu s Ing. Šťastným, CSc. založila tradici každoročních seminářů Aktuální otázky vodárenské biologie a na jejich organizaci se podílela až do roku 2001. Od tohoto data jsou tradiční setkání známé pod názvem konference Vodárenská biologie, na které se setkávají odborníci působící ve vodárenství i čistírenství (hydrobiologové, technologové, vodohospodáři a hygienici).

Mnoho let spolupracovala s Ústavem energetiky VŠCHT v oblasti biologie chladicích vod. Aktivně pracovala v tuzemských vědeckých společnostech: V letech 1989 až 1995 zastávala funkci editora *Societas Internationalis Limnologiae* a vydala sborníky z kongresů v Mnichově, Barceloně a Sao Paulu. Od roku 1990 byla jmenována členem expertní komise amerických standardních metod pro rozborů vod a odpadních vod, kde spolu s prof.dr.

R. G. Wetzelem zpracovala kapitolu Periphyton. Od roku 1991 je členkou Národního komitétu IWSA a aktivně se zúčastnila kongresů v Budapešti, Durbanu a Madridu. Od roku 1992 vlastní živnostenský list na Poradenskou činnost v oblasti ekologie. Několik let pracovala jako předsedkyně Algologické sekce České botanické společnosti. Roku 2000 byla zvolena čestnou členkou České limnologické společnosti a České botanické společnosti. Vysokou školou chemicko–technologickou byla za svou odbornou i pedagogickou práci dvakrát vyznamenána udělením Medaile prof. Ferdinanda Schulze.

Spolupráce s praxí ji stále více přiváděla k biologicky problémovým oblastem jakosti vody ve vodárenství. S oddělením vodárenství ve Výzkumném ústavu vodohospodářském v Praze začala úzce spolupracovat od osmdesátých let. Přímo se podílela z hydrobiologického hlediska na hledání možnosti intenzifikace, modernizace a rekonstrukce úpravní vody Seč (1986). Z této, ale i další spolupráce, vznikl návrh na rozdělení mikroorganismů do tříd podle velikosti a upravitelnosti, který byl posléze využit v ČSN 75 7214 „*Jakost vod. Surová voda pro úpravu na pitnou vodu*“ a pak převzat do prováděcí Vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 428/2001 Sb., zákona č. 274/2001 Sb. o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu. Dále to byl návrh na hodnocení technologického procesu podle velikosti procházejících mikroorganismů a vloček koagulantu, který vyústil v TNV 75 5940 Mikroskopické posuzování separační účinnosti vodárenské technologie (1995). V letech 1996 – 2000 se podílela na spolupráci v rámci grantu NAZV projektu „Možnosti ekologické a ekonomické úpravy a dopravy pitných vod“. V návaznosti na zmíněné problematiku Prof. RNDr. Sládečkové, CSc. spolupracuje již několik let samostatně s vodárenskými organizacemi formou kontroly vodárenských provozů nebo hydrobiologických auditů. Předávání svých zkušeností mladým, charakterizovala na konferenci Voda Zlín 2008, jako období „předávání štafetových kolíků ve sportu“ a nebo jako „zasévání semínek“ na vzdělávacích akcích v rámci CzWA ve spolupráci s f. ENVI–PUR s.r.o. Nadále pedagogicky působí na FS ČVUT a VŠCHT v rámci dohod.

Rozsah práce a činnosti Prof. RNDr. Aleny Sládečkové, CSc. je natolik závratný, že bychom měli stát v němém obdivu. Přitom všem zápalu a pracovním nasazení si paní profesorka vždy najde čas na svůj koníček, kterým je láska k hudbě a zpěvu u cimbálu nebo u harmoniky v kyjovském kroji. Tak připijíme na zdraví a k významnému životnímu jubileu přejeme zdraví, štěstí a mnoho nadšených následovníků v oboru.

Jana Říhová Ambrožová

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ VĚDECKÉ PUBLIKACE:

- SLÁDEČKOVÁ, A. (1962): Limnological investigation methods for the periphyton (Aufwuchs) community. – Biological Review 28: 286–350
- SLÁDEČKOVÁ, A. & WETZEL, R. G. (1992): Standard methods for the examination of water and wastewater: Chapter 10300. – In: A.P.H.A., Periphyton. Washington (USA): 10/27–10/40
- SLÁDEČKOVÁ, A. (1994): Biofilm and periphyton formation in storage tanks. – Proc. of the 19th IWSA Congress, Budapest (H): 1–12.
- SLÁDEČKOVÁ, A. (1994): The role of periphyton in waste treatment technology. Stuttgart (SRN). – Verh. Int. Ver. Limnol. 25: 1229–1232
- SLÁDEČKOVÁ, A. (1994): Green algae and waste treatment technology. – Biológia, Bratislava (SK), 49: 615–619
- SLÁDEČKOVÁ, A. (1995): Biological methods in the system approach to the eutrophication problem. – Proc. of the 20th IWSA Congress, Durban (SA): 10–14
- SLÁDEČKOVÁ, A. (1996): Biological methods in the system approach to the eutrophication problem. – Water Supply. 14 (3–4).
- SLÁDEČKOVÁ, A. & MARŠÁLEK, B.; DOLEJŠ, P. (1997): Algal toxins in Czech drinking water resources and treatment plants. – Proc. of 21st IWSA Congress, Madrid (E): 6–9.
- SLÁDEČKOVÁ, A. & ŽÁČEK, L. (1997): Technical and hygienical consequences of reservoirs eutrophication in the Czech Republic. – Proc. of IAWQ–IWSA Conference Reservoir Management and Water Supply – an Integrated System, Prague (CZ): 257–264.
- SLÁDEČKOVÁ, A. & SLÁDEČEK, V. (1998): Revision of polysaprobic indicators. – Verh. Int. Ver. Limnol., 26: 1277–1280.
- SLÁDEČKOVÁ, A. & SLÁDEČEK, V. (2000): Natural Communities in standing waters of the Czech Republic. – Acta Universitatis Carolinae – Environmentalica 14: 61–125.

